

NATIONAAL
COHORTONDERZOEK
ONDERWIJS
van het NRO

Van E- tot M-toets: inzicht in de leergroei van het afgelopen halfjaar

Rapportage op basis van LVS-gegevens
uit het
Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs

Bestuur: **Bestuursnaam**

Instelling: **Schoolnaam**

Onderwijsrichting: **sbo**

Brin-Vestiging: **VOORBEELD-CI**

Publicatiedatum: Juni 2024

Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek

COLOFON

Titel: Van E- tot M-toets: inzicht in de leergroei van het afgelopen halfjaar

Rapportage op basis van LVS-gegevens uit het Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs

Auteurs: NRO

Grafisch ontwerp: Nieuw-Eken, Heerlen

Foto cover: Shutterstock/Monkey Business Images

Publicatiedatum: Juni 2024

Referentienummer: 2024069902

© NRO 2024

Dit is een uitgave van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het NRO draagt verantwoordelijkheid voor de inhoud, kwaliteit en vormgeving van deze rapportage, het CBS draagt verantwoordelijkheid voor het beschikbaar stellen van deze rapportage op instellingsniveau in de downloadomgeving van het CBS. Behalve voor intern gebruik mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen door Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA), in opdracht van NRO, op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

INHOUD

Inleiding	3
1 De leergroei per domein	4
2 De leergroei uitgesplitst naar sociale groepen	6
2.1 Geslacht	7
2.2 Migratieachtergrond	8
2.3 Huishoudinkomen	9
2.4 Huishoudstructuur	10
Bijlage 1 Data en bewerkingen	11

INLEIDING

Leergroei

Via deze rapportage wensen we uw school meer inzicht te geven in de leergroei van uw leerlingen in het speciaal basisonderwijs (sbo). Met de leergroei wordt de groei in vaardigheidsscores ten opzichte van een halfjaar eerder bedoeld. De rapportage biedt inzicht in de ontwikkeling van de leergroei binnen én tussen de verschillende domeinen, en maakt een vergelijking mogelijk tussen de leergroei van verschillende sociale groepen. Ook kunt u zien of de leergroei van uw school vergelijkbaar is met het landelijk gemiddelde van reguliere basisscholen. We kijken naar de vaardigheidsscores voor de domeinen begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde. In deze rapportage ligt de focus op de leergroei tussen de toets die afgenomen is rond mei/juni in het schooljaar 2022/23 (hierna genoemd: E-toets) en de toets die in vele gevallen rond januari/februari in het schooljaar 2023/24 is afgenomen (hierna genoemd: M-toets). We vergelijken dit in Hoofdstuk 1 ook met de leergroei van het jaar ervoor, zodat u eenvoudig kunt achterhalen of de leergroei op uw school in de huidige periode (eerste halfjaar van 2023/24) hoger of juist lager is dan in de periode ervoor (eerste halfjaar van 2022/23).

Hoe is dit rapport opgebouwd?

- In Hoofdstuk 1 hebben we de leergroei gestandaardiseerd waardoor het mogelijk is om de leergroei tussen de drie domeinen onderling te vergelijken.
- In Hoofdstuk 2 vindt u de gestandaardiseerde leergroei van de drie domeinen uitgesplitst naar sociale groepen (geslacht, migratieachtergrond, huishoudinkomen en huishoudstructuur).
- In Bijlage 1 vindt u informatie over de data en bewerkingen die we hebben uitgevoerd. Voor een uitgebreide technische toelichting verwijzen wij u door naar onze website.

Carla Haelermans, Coördinator Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs
Gerard Baars, Directeur Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek

Bestuursbijlage

Bij deze rapportage is het mogelijk om een bestuursbijlage te downloaden. Hierin staan de leergroei-gegevens van de domeinen begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde van al uw deelnemende scholen, dus ook van de reguliere basisscholen binnen uw bestuur.

Suggesties welkom

Wij willen onze rapportages graag verbeteren en staan altijd open voor uw commentaar en suggesties. Deze kunt u sturen naar info@ncoinformatiepunt.nl. Ook als u vragen heeft over uw rapportage kunt u gerust contact opnemen. We raden u in dat geval aan om uw referentienummer 2024069902 te vermelden.

Let op:

Op dit moment nemen te weinig sbo-scholen deel, waardoor het helaas niet mogelijk is om een voorspelde referentiewaarde te berekenen en een vergelijking te maken met het landelijk gemiddelde van sbo-scholen. Om toch een landelijke vergelijking te maken, maken we gebruik van het landelijk gemiddelde van reguliere basisscholen.

1 DE LEERGROEI PER DOMEIN

In dit hoofdstuk staat de vergelijking tussen domeinen centraal. We kijken naar de leergroei tussen de E-toets van schooljaar 2022/23 en de M-toets van schooljaar 2023/24. De vergelijking tussen domeinen is zichtbaar in [Figuur 1.1](#). Om de vaardigheidsscores van de domeinen begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde te vergelijken, hebben we de leergroei per domein gestandaardiseerd.¹ Zo is te zien in welk domein de vertraging in leergroei het grootst of het kleinst is geweest. Als het verschil te klein is om betekenisvol te zijn (0,5 sd) dan beschouwen we dit verschil als nagenoeg dezelfde waarde. Meer informatie over de gestandaardiseerde leergroei vindt u in de technische toelichting (www.nationaalcohortonderzoek.nl/rapportages/toelichting).

Kijktips

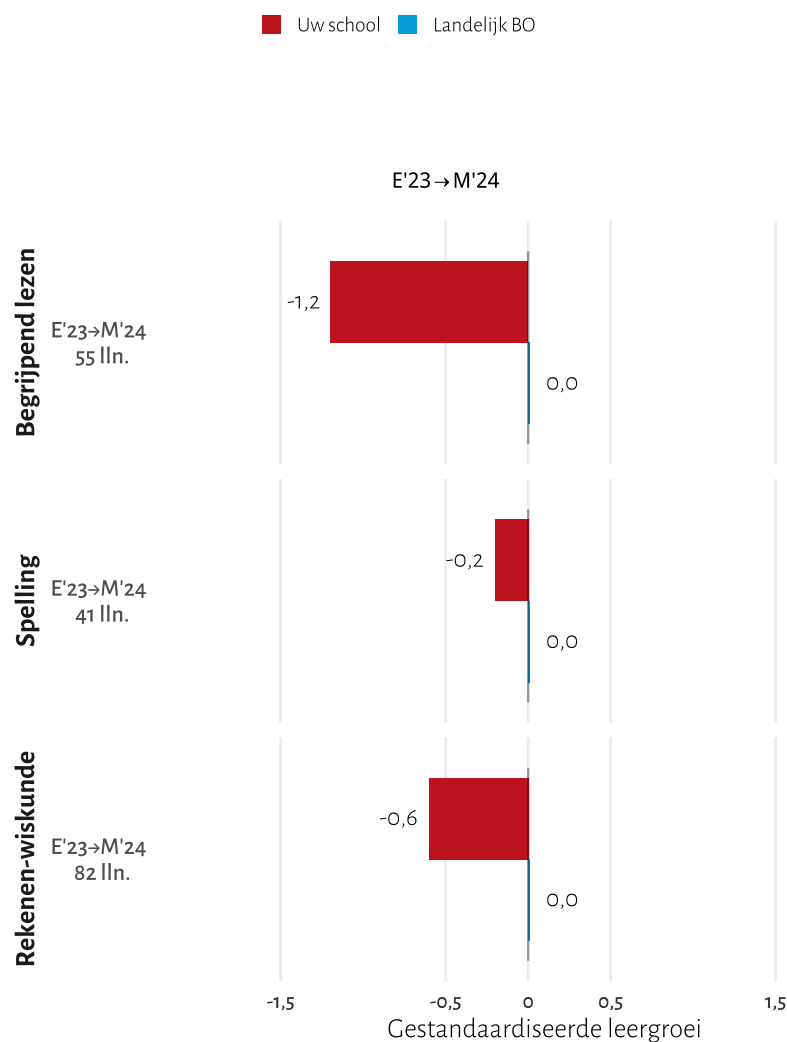
- Stap 1: Vergelijk de leergroei van begrijpend lezen, met de leergroei van spelling en rekenen-wiskunde. Is de leergroei per domein (ongeveer) hetzelfde of blijft een domein achter t.o.v. de andere domeinen?
- Stap 2: Komt dit overeen met wat u verwacht had? Indien dit niet het geval is, heeft u een idee waar dit door komt?
- Stap 3: Wat zou u kunnen doen om eventuele achterstanden in dit domein/deze domeinen in te halen? Kijk voor suggesties op www.onderwijskennis.nl.

¹Omdat in de domeinen begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde verschillende vaardigheidsscores worden gebruikt, kunnen de scores van deze domeinen niet direct met elkaar vergeleken worden. In dit hoofdstuk hebben we de scores daarom omgezet zodat deze wél onderling vergeleken kunnen worden. Dit noemen we standaardiseren.

Hoe staat het met de rekenvaardigheid van bo-leerlingen in de afgelopen jaren?

Na drie jaar sinds Covid-19 zijn er nog steeds verschillen in leergroei zichtbaar voor de domeinen begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde. We zien dat:

- Wanneer we de schooljaren 2017/2018 tot en met 2022/2023 vergelijken zien we landelijk een lichte daling in vaardigheidsscores voor rekenen-wiskunde, met duidelijke lagere vaardigheidsscores in 2019/2020 vanwege COVID-19. De grootste daling in vaardigheidsscores zien we terug in groep 7. De verschillen tussen groepen zijn niet noemenswaardig groot.

In **Figuur 1.1** kijken we naar de gestandaardiseerde leergroei tussen de E-toets van 2022/23 en de M-toets van 2023/24, waarbij we uw school vergelijken met het landelijk gemiddelde van reguliere basisscholen. Leerlingen op uw school hebben in de eerste helft van schooljaar 2023/24 op rekenen-wiskunde een leergroei die ongeveer gelijk aan of hoger is dan op spelling. U kunt uw school ook vergelijken met het landelijk gemiddelde van BO. Uw leerlingen hebben een lagere leergroei op spelling vergeleken met het landelijk gemiddelde.

Hoe staat het met de taalvaardigheid van bo-leerlingen in de afgelopen jaren?

Na drie jaar sinds Covid-19 zijn er nog steeds verschillen in leergroei zichtbaar voor de domeinen begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde. We zien dat:

- Tussen 2017/2018 en 2022/2023 zijn de landelijke vaardigheidsscores voor begrijpend lezen licht gedaald, maar deze daling is niet noemenswaardig groot.
- Vaardigheidsscores op de E-toetsen voor spelling zijn nagenoeg hetzelfde gebleven tussen 2017/2018 en 2022/2023.

Figuur 1.1 Gestandaardiseerde leergroei van E-toets 2022/23 tot M-toets 2023/24

2 DE LEERGROEI UITGESPLITST NAAR SOCIALE GROEPEN

Dit hoofdstuk staat in het teken van de leergroei bij diverse sociale groepen. Om de vaardigheidsscores tussen de domeinen en de sociale groepen te vergelijken, hebben we de leergroei per domein gestandaardiseerd. Zo is te zien in welk domein en bij welke sociale groep de vertraging in leergroei het grootst of het kleinst is geweest. De sociale groepen die aan bod komen in dit hoofdstuk zijn: geslacht, migratieachtergrond, huishoudinkomen en huishoudstructuur. We kijken naar de leergroei van de E-toets 2022/23 naar de M-toets van 2023/24. We maken in dit figuur dus geen vergelijking met een eerdere leergroeiperiode.

Kijktips

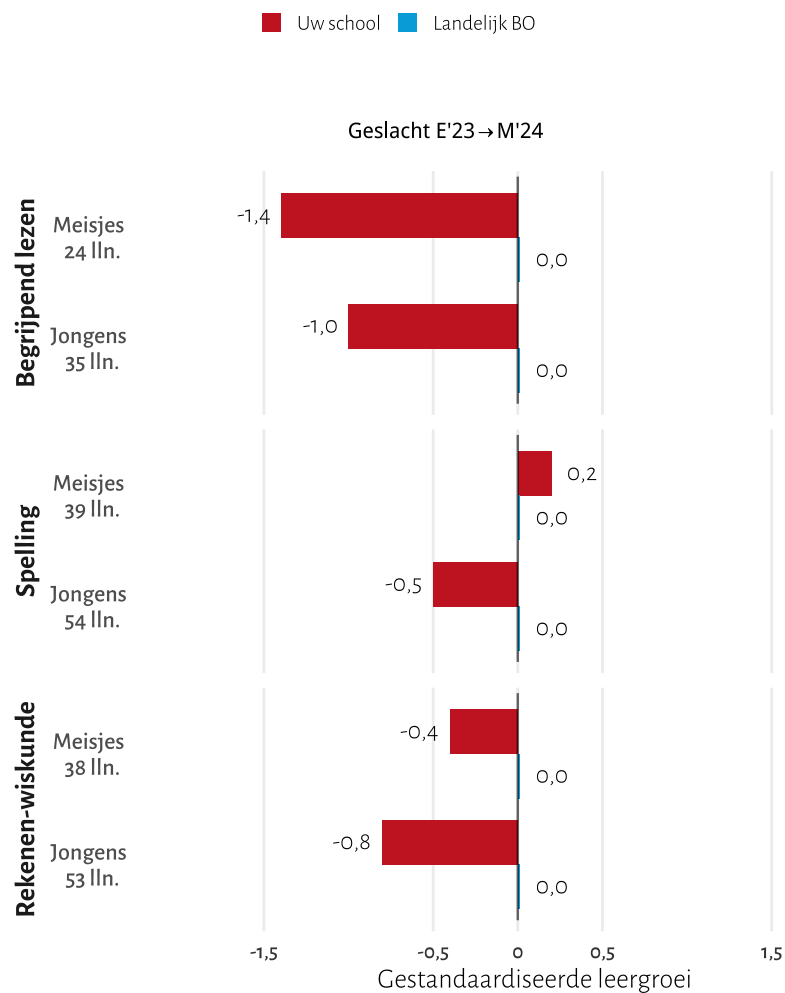
- Stap 1: Vergelijk de gemiddelde leergroei op uw school bij de ene groep (bijv. meisjes) vergelijk deze met de gemiddelde leergroei bij de andere groep (bijv. jongens). Hadden beide groepen dezelfde leergroei?
- Stap 2: Vergelijk de leergroei van begrijpend lezen, met de leergroei van spelling en rekenen-wiskunde. Is de leergroei per domein (ongeveer) hetzelfde of blijft een domein achter t.o.v. de andere domeinen?
- Stap 3: Komt dit overeen met wat u verwacht had? Indien dit niet het geval is, heeft u een idee waar dit door komt?
- Stap 4: Wat zou u kunnen doen om eventuele achterstanden van bepaalde sociale groepen in te halen? Kijk voor suggesties www.onderwijskennis.nl.

Zijn er landelijke verschillen tussen rekenvaardigheid als we kijken naar de achtergrondkenmerken van leerlingen?

Na drie jaar sinds Covid-19 zijn er nog steeds verschillen in leergroei zichtbaar voor de domeinen begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde. We zien dat:

- Leerlingen met hoogopgeleide ouders hebben gemiddeld gezien een hogere rekenvaardigheid dan leerlingen met midden en laagopgeleide ouders.
- Leerlingen van tweeoudergezinnen hebben gemiddeld een hogere rekenvaardigheid dan leerlingen van eenoudergezinnen.
- Meisjes hebben gemiddeld gezien een hogere rekenvaardigheid dan jongens.

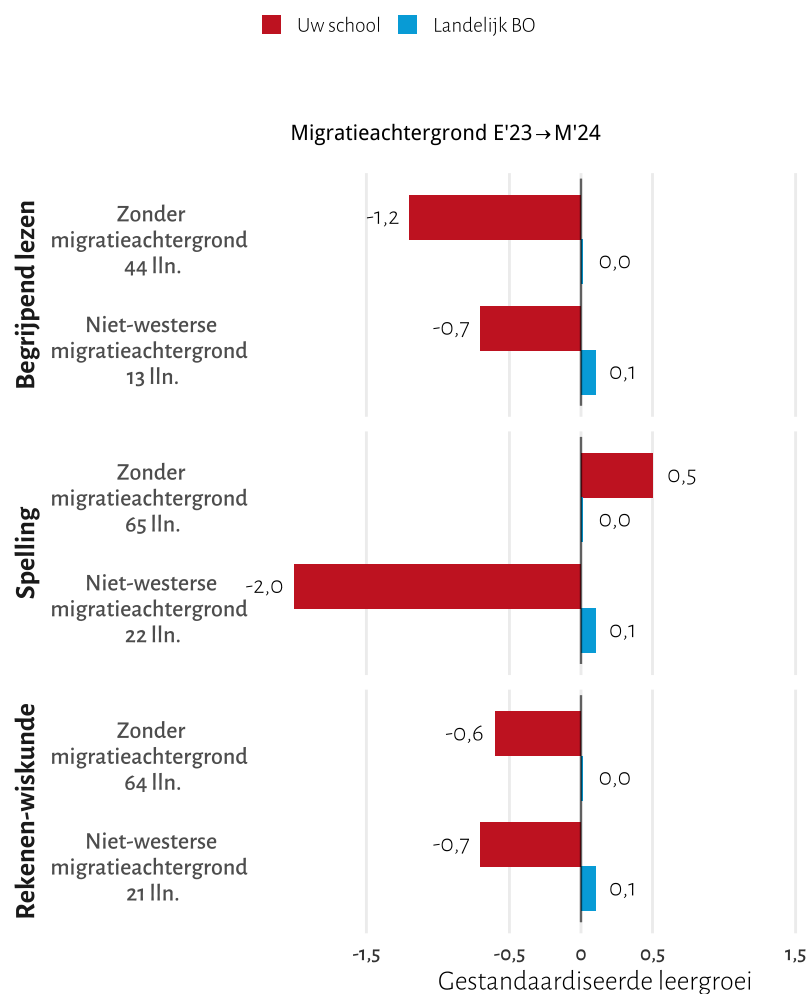
2.1 Geslacht

Figuur 2.1 Verschillen in leergroei voor meisjes en jongens (van E-toets 2022/23 tot M-toets 2023/24)

In **Figuur 2.1** wordt de leergroei van uw leerlingen uitgesplitst naar geslacht. We zien dat in de eerste helft van schooljaar 2023/24 meisjes op uw school op begrijpend lezen en rekenen-wiskunde een lagere leergroei hebben dan op spelling. We zien dat in de eerste helft van schooljaar 2023/24 de leergroei van jongens op uw school op begrijpend lezen en rekenen-wiskunde ongeveer gelijk aan of hoger is dan op spelling.

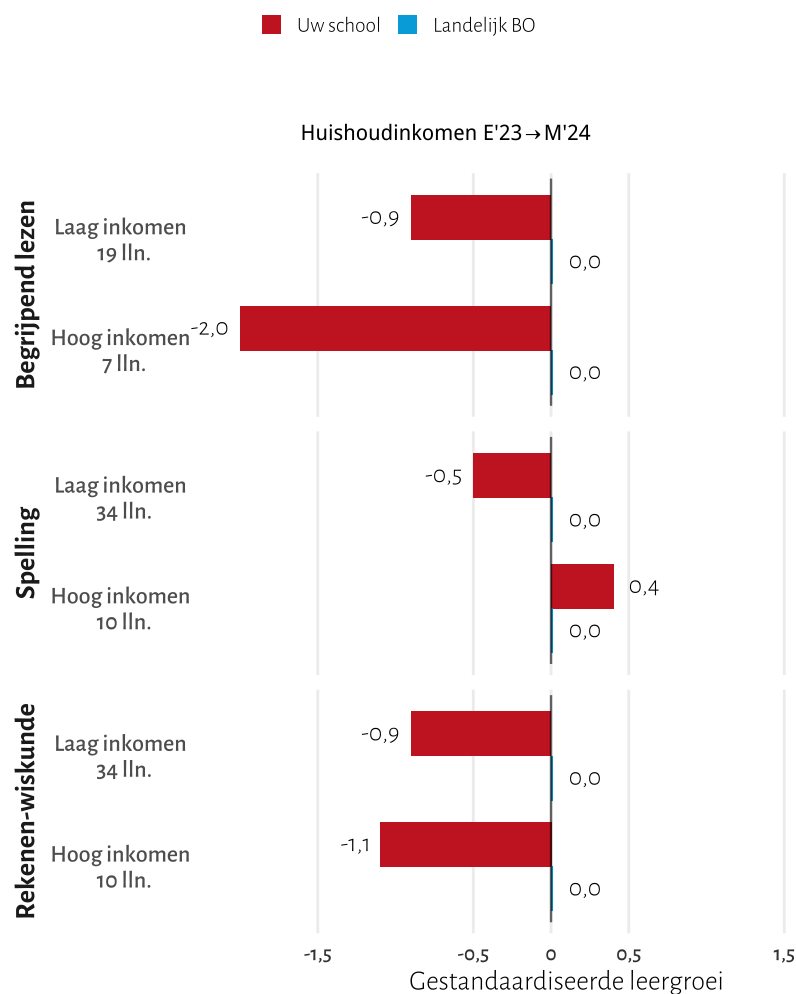
2.2 Migratieachtergrond

Figuur 2.2 Verschillen in leergroei voor leerlingen zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond (van E-toets 2022/23 tot M-toets 2023/24)

De leergroei voor leerlingen zonder en met een niet-westerse migratieachtergrond wordt getoond in **Figuur 2.2**. Leerlingen zonder een migratieachtergrond hebben in de eerste helft van schooljaar 2023/24 op uw school op begrijpend lezen en rekenen-wiskunde een lagere leergroei dan op spelling. We zien dat leerlingen met een niet-westerse migratieachtergrond in de eerste helft van schooljaar 2023/24 op uw school op begrijpend lezen en rekenen-wiskunde een leergroei hebben die ongeveer gelijk aan of hoger is dan op spelling.

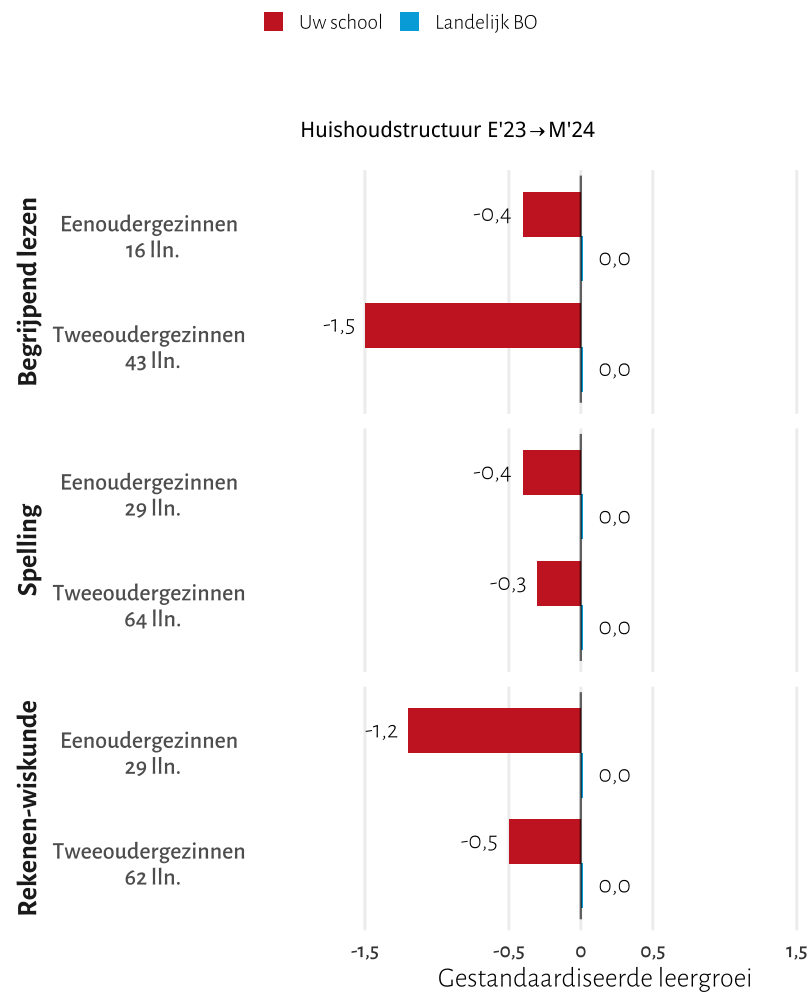
2.3 Huishoudinkomen

Figuur 2.3 Verschillen in leergroei voor leerlingen afkomstig uit huishoudens met lage en hoge inkomens (van E-toets 2022/23 tot M-toets 2023/24)

De leergroei voor leerlingen afkomstig uit huishoudens met lage en hoge inkomens staat in **Figuur 2.3**. Leerlingen uit gezinnen met relatief lage inkomens hebben in de eerste helft van schooljaar 2023/24 op uw school op begrijpend lezen en rekenen-wiskunde een leergroei die ongeveer gelijk aan of hoger is dan op spelling. De leergroei van leerlingen uit gezinnen met relatief hoge inkomens op uw school is in de eerste helft van schooljaar 2023/24 op begrijpend lezen en rekenen-wiskunde lager dan op spelling.

2.4 Huishoudstructuur

In **Figuur 2.4** zien we de leergroei uitgesplitst naar leerlingen woonachtig in eenoudergezinnen en tweeoudergezinnen. Het figuur laat zien dat leerlingen uit eenoudergezinnen in de eerste helft van schooljaar 2023/24 op uw school op begrijpend lezen een leergroei hebben behaald die ongeveer gelijk of hoger is dan op spelling. We zien dat leerlingen uit tweeoudergezinnen op uw school op rekenen-wiskunde een leergroei hebben behaald die ongeveer gelijk aan of hoger is dan op spelling.

Figuur 2.4 Verschillen in leergroei voor leerlingen afkomstig uit een- en tweeoudergezinnen (van E-toets 2022/23 tot M-toets 2023/24)

BIJLAGE 1 DATA EN BEWERKINGEN

Voor deze rapportage hebben we de leergroei van uw school berekend op basis van de LVS-toetsgegevens van uw leerlingen van groep 3 t/m 7. We kijken hierbij naar de leergroei tussen de toets die afgenomen is rond mei/juni (hierna genoemd als: E-toets) in schooljaar 2022/23 en de toets die in vele gevallen rond januari/februari is afgenomen (hierna genoemd als: M-toets) in schooljaar 2023/24 en vergelijken deze met de leergroei van het schooljaar ervoor.

Hoe is de leergroei berekend?

Voor de berekening van de leergroei hebben we gebruik gemaakt van vaardigheidsscores op de E-toets en M-toets van de domeinen begrijpend lezen, spelling (niet-werkwoorden) en rekenen-wiskunde.

De leergroei is berekend indien een leerling voor het betreffende domein:

- Zowel een M-toets als, een halfjaar eerder, een E-toets gemaakt heeft in de meest recente leergroeiperiode (2023/24);
- De twee toetsen van dezelfde aanbieder zijn (Boom, Bureau ICE (IEP), Cito, Diataal);
- Beide toetsen op dezelfde school zijn gemaakt.

Voor de figuren in beide hoofdstukken hebben we de absolute leergroei van uw school gestandaardiseerd op een schaal van -2 tot en met 2, waarbij we extreme waarden hebben afgekapt op -2 en 2. Dankzij de standaardisatie is het mogelijk de leergroei tussen de drie domeinen direct onderling te vergelijken. Voor een uitgebreide toelichting van de berekeningen verwijzen wij u door naar de technische toelichting op onze website

www.nationaalcohortonderzoek.nl/rapportages/toelichting#technische-toelichting.

Kijktips en infoboxen:

In deze rapportage vindt u omkaderde boxen met kijktips en algemene bevindingen uit ons eigen onderzoek. De kijktips helpen u bij het lezen en interpreteren van de figuren. In de infoboxen met landelijke bevindingen lichten wij de resultaten toe van Factsheet 2023-1 “Rekenvaardigheid: 1ste meting Masterplan basisvaardigheden”, Factsheet 2023-2 “Taalvaardigheid: 1ste meting Masterplan basisvaardigheden” en Factsheet 2023-3 “Verdieping naar leerlingkenmerken: 1ste meting Masterplan basisvaardigheden”, gepubliceerd in november 2023. We hebben de gegevens van deze factsheets geupdate met het schooljaar 2022/2023. We tonen de rekenvaardigheid en taalvaardigheid van groep 3- tot en met groep 7-leerlingen, voor de schooljaren 2017/2018 tot en met 2022/2023. De resultaten zijn gebaseerd op de Cito-vaardigheidsscores van rekenen-wiskunde ten behoeve van de basisvaardigheid *rekenvaardigheid*, en van begrijpend lezen en spelling ten behoeve van de basisvaardigheid *taalvaardigheid*. De oorspronkelijke factsheets kunt u terugvinden op:

www.nationaalcohortonderzoek.nl/factsheets-basisvaardigheden.

Contact

Voor vragen over de inhoud van uw rapportage kunt u terecht bij ons informatiepunt www.ncoinformatiepunt.nl/schoolteam/alles-wat-je-wilt-weten of kunt u contact met ons opnemen via info@nationaalcohortonderzoek.nl.

- De technische toelichting voor BO en SBO is te vinden op www.ncoinformatiepunt.nl/schoolteam/alles-wat-je-wilt-weten.
- De voorbeeldrapportages voor de leergroei rapportages BO en SBO kunt u vinden op www.nationaalcohortonderzoek.nl/rapportages/toelichting#voorbeeldrapportages.
- Voor uitleg over de figuren en uitlegvideo's, kunt u naar www.ncoinformatiepunt.nl/schoolteam/alles-wat-je-wilt-weten/uitleg-grafieken.
- Meer uitleg over begrippen die gebruikt worden in de rapportages is ook te vinden op www.ncoinformatiepunt.nl/schoolteam/alles-wat-je-wilt-weten/begrippen.

**NATIONAAL
COHORTONDERZOEK
ONDERWIJS**
van het NRO

Bezoekadres: Laan van Nieuw Oost Indië 300,
2593 CE Den Haag

Postadres: Postbus 93461, 2509 AL Den Haag

Website: www.nationaalcohortonderzoek.nl

E-mail: info@ncoinformatiepunt.nl

Het NRO is een onderdeel van de Nederlandse
Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).
www.nro.nl